

Osallistumis- ja arviointi- suunnitelma

Etelä-Pohjanmaan maakuntaohjelma 2026-
2029

ETELÄ-POHJANMAAN LIITTO
Regional Council of South Ostrobothnia

Etelä-Pohjanmaan liitto

18.6.2024

www.epliitto.fi

Sisällylys

1. Maakuntaohjelman lähtökohdat.....	3
2. Maakuntaohjelman tarkoitus ja sisältö.....	4
3. Maakuntaohjelman valmisteluprosessi	7
4. Vaikutusten arviointi ja ympäristöselostus.....	12
5. Viestintä ja vuorovaikutus	13

1. Maakuntaohjelman lähtökohdat

Tässä osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa (OAS) kuvataan Etelä-Pohjanmaan pitkän aikavälin strategisten linjausten 2050 ja maakuntaohjelman 2026–2029 sekä älykkään erikoistumisen strategian 2021–2027 valmisteluprosessi. Nämä kolme osaa yhdistävästä asiakirjasta käytetään nimeä maakuntastrategia. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma kertoo myös, kuinka valmisteluprosessiin ja strategian sisältöön voi vaikuttaa sekä miten ohjelman vaikutuksia arvioidaan. Valmisteluprosessista tiedotetaan avoimesti ja kansalaisia pyritään osallistamaan valmistelutyöhön eri tavoin.

Laatimisvastuu

Lain alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepoliitiikan toimeenpanosta (756/2021) mukaan maakuntien liitot edistävät alueidensa kehittämistä laatimalla maakunnan pitkän aikavälin strategiisiin linjauksiin perustuvan maakuntaohjelman, jossa tarkennetaan maakunnan aluekehittämiseen liittyviä tavoitteita ja niiden toimeenpanoa. Maakuntaohjelmassa otetaan huomioon aluekehittämisspätöksen painopisteet. Maakuntaohjelmaan sisältyy tai sen yhteydessä laaditaan maakunnan älykkään erikoistumisen strategia.

Maakuntaohjelma valmistellaan yhteistyössä kuntien, muiden viranomaisten sekä alueiden kehittämiseen osallistuvien yhteisöjen ja järjestöjen sekä muiden tahojen kanssa. Maakuntaohjelman hyväksyy maakuntavaltuusto valtuustokausittain. Maakuntaohjelmaa voidaan tarkistaa tarvittaessa.

Työ- ja elinkeinoministeriön tulee ohjeistamaan maakuntien liittoja maakuntaohjelman laatimisessa. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa kirjoitettaessa ohjeistusta ei vielä ole käytettävissä, mutta ohjeistus tullaan huomioimaan ohjelmaprosessissa ja ohjelman sisällöissä.

Maakunnan liitot vastaavat strategisen suunnittelun osana aluetasolla myös älykkään erikoistumisen strategiasta, joka ohjaa Euroopan unionin alue- ja rakennepoliitiikan toimeenpanoa. Mikäli älykkään erikoistumisen strategia laaditaan osaksi maakuntaohjelmaa, on älykkään erikoistumisen alueellinen strategia, sen toimintamalli ja mahdollistavan edellytyksen kriteerien täyttymisen kuvaus laadittava omaksi tunnistettavaksi osioksi maakuntaohjelmaan.

2. Maakuntaohjelman tarkoitus ja sisältö

Maakuntaohjelma on maakunnan kehittämistahdon ilmaus. Sen tavoitteena on vahvistaa maakunnan toimijoiden yhteistä kehittämisenäkemyksiä ja suunnata kehittämisresursseja strategisiin kohteisiin. Maakuntaohjelma on pohjana valtionhallinnon eri ministeriöiden kanssa käytäville aluekehittämisen keskusteluille.

Maakuntaohjelmaa laadittaessa otetaan huomioon valtakunnalliset alueiden kehittämistavoitteet ja maakuntaa koskevat muut ohjelmat. Maakuntaohjelma laaditaan lainsäädännön edellyttämällä tavalla siten, että varmistetaan sen vaikuttavuus elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten ja tarvittavin osin aluehallintovirastojen strategiseen suunnitteluun ja ohjaukseen.

Alueiden kehittämisen yleiset tavoitteet perustuvat lakiin alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanosta (756/2021) sekä valtioneuvoston päätökseen valtakunnallisista alueiden kehittämisen tavoitteista. Lain mukaan alueiden kehittämisen tavoitteena on edistää alueiden kestävästä kehityksestä, kasvua ja kilpailukykyä, asukkaiden hyvinvointia ja elinympäristön laatua. Alueiden kehittämisellä:

1. vahvistetaan kasvua tukevaa elinkeino- ja innovaatorakennetta, alueiden älykästä erikoistumista ja taloudellista tasapainoa, kestävästä alue- ja yhdyskuntarakennetta sekä saavutettavuutta;
2. tuetaan asukkaiden työllisyyttä, osaamista, yhtäläisiä mahdollisuuksia ja sosiaalista osallisuutta sekä maahanmuuttajien kotoutumista;
3. parannetaan elinympäristön laatua sekä hillitään ilmastonmuutosta ja edistetään siihen sopeutumista;
4. vähennetään alueiden välisiä ja sisäisiä kehityseroja;
5. parannetaan alueiden omia vahvuuksia ja erikoistumista sekä edistetään niiden kulttuuria

Valtioneuvoston päättämät alueiden kehittämisen tavoitteet vuosille 2024–2027 on jäsennetty kolmeen kokonaisuuteen:

- Kestävä elinvoima ja investoinnit
- Hyvinvoiva väestö ja yhteisöt
- Vetovoimainen elinympäristö ja monimuotoinen luonto

Aluekehittämispäätöksessä kokonaisturvallisuus, kansainvälisyys ja aluelähtöisyys ovat kaikkia painopisteitä poikkileikkaavia näkökulmia. Aluekehityksen ja painopisteiden kehittämisen edellytyksinä ovat alueiden saavutettavuus, työvoiman saatavuus ja työllisyys sekä osaaminen ja sivistys, joita ilman useimpia painopisteiden tavoitteita ei ole mahdollista saavuttaa. Kullekin painopisteelle on muodostettu tavoitetila, sekä tätä hallituskautta koskevat tavoitteet.

Sisältö

Maakuntaohjelman kehittämistarpeiden ja -tavoitteiden määrittelyn tulee perustua maakunnan liiton ja muiden aluekehittämistyöhön osallistuvien tahojen yhteiseen ennakointityöhön.

Maakuntaohjelman sisällöstä säädetään valtioneuvoston asetuksessa alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanosta (797/2021). Aluekehittämisen tavoitteiden ja niiden toimeenpanon määrittelemiseksi maakuntaohjelman tulee sisältää ainakin seuraavat asiat:

1. arvio maakunnan ja sen osien, erityisesti saaristo-, maaseutu- ja kaupunkialueiden kehittämisen tarpeista ja mahdollisuuksista, perustuen maakunnan liiton ja muiden aluekehittämiseen osallistuvien tahojen yhteiseen ennakointityöhön;
2. arvio edellisen maakuntaohjelman sekä maakunnassa toteutettujen muiden ohjelmien vaikuttavuudesta;
3. kehittämisen tavoitteet ja painopisteet sekä niiden toteuttamiseksi laadittavat keskeiset suunnitelmat ja yhteistyösopimukset sekä kuvaus kehittämistoimien yhteensovittamisesta ja niiden toteuttamisen yhteistyöstä;
4. ohjelman toteutumisen ja vaikuttavuuden seurantaan varten tarvittavat määrälliset ja laadulliset mittarit;
5. suunnitelma ohjelman rahoituksesta sisältäen arvion valtion, Euroopan unionin, kuntien ja muiden julkisyhteisöjen rahoituksesta;
6. kuvaus maakuntaohjelman valmistelusta ja siihen osallistuneista tahoista.

Älykkään erikoistumisen strategia

Etelä-Pohjanmaan älykkään erikoistumisen strategia on integroitu osaksi maakuntaohjelmaa ja päivitetään yhteisessä prosessissa maakuntaohjelman kanssa. Samalla päivitetään myös älykkään erikoistumisen strategiasta tuotettu erillinen, englanninkielinen liite.

Älykkään erikoistumisen strategian tulee sisältää ajantasainen analyysi innovaatiotoiminnan haasteista ja innovaatioiden leviämisen pullonkauloista, strategiasta vastaavan toimivaltaisen tahon määrittelyyn, strategian seuranta -ja arviointivälineet, kuvauksen yrittäjyyttä edistävän prosessin tehokkaasta toiminnasta, toimet maakunnan tutkimus- ja innovaatiojärjestelmien parantamiseksi, toimet teollisuuden muutosprosessin tukemiseksi ja kansainvälistä yhteistyötä koskevat toimet älykkään erikoistumisen painopistealoilla. Älykkään erikoistumisen strategiassa on tärkeää huomioida läpileikkaavasti vähähiilisyiden, sukupuolten tasa-arvon ja digitalisaation edistäminen.

Älykkään erikoistumisen strategian valmistelun, toimeenpanon ja arvioinnin eri vaiheissa varmistetaan elinkeinoelämän (etenkin pk-yritykset) tutkimus- ja koulutusorganisaatioiden (korkeakoulut, tutkimuslaitokset ja toisen asteen oppilaitokset), julkisen sektorin (kaupungit, kunnat ja kehittämissyhtiöt) sekä kansalaisyhteiskunnan tasapuolinen osallistuminen älykkään erikoistumisen teemojen ja toimintamallin valmisteluun sekä toteutukseen (yrittäjämäisen etsimisen prosessi). Prosessiin tulee sisällyttää säännöllinen uusien kumppanuuksien ja painopisteiden tunnistaminen.

Maakuntaohjelman toteuttaminen ja vaikutukset

Maakuntaohjelmaa koskevan lainsäädännössä todetaan, että viranomaisten tulee ottaa toiminnassaan huomioon maakuntaohjelma ja edistää sen toteuttamista ja arvioida toimenpiteidensä vaikutuksia aluekehitykseen sekä huolehtia, ettei toimenpiteillä vaikeuteta niiden toteuttamista.

Valtio ja alueita edustavat tahot, maakuntien liittojen johdolla, keskustelevat säännöllisesti alueiden kehittämisen tavoitteista ja niiden toimeenpanosta. Keskustelut perustuvat aluekehittämispäätökseen, maakuntaohjelmiin ja aluekehityksen tilannekuvaan. Keskusteluja koordinoi työ- ja elinkeinoministeriö.

Keskusteluissa pyritään valtion ja kuntien yhteisen näkemyksen muodostamiseen alueiden kehittämisen tavoitteista, toimeenpanosta ja toimintaedellytyksistä alueiden kehittämisen suunnittelua ja toimeenpanoa varten.

Maakuntaohjelma kuuluu SOVA (suunnitelmien- ja ohjelmien ympäristövaikutusten arviointi) -lainsäädännön piiriin, jonka mukaan ohjelman ympäristövaikutukset arvioidaan riittävässä määrin valmistelun kuluessa. Laki edellyttää, että ympäristöarviointia tehdessä on kuultava muita viranomaisia ja yleisöä sekä laadittava ympäristöselostus.

3. Maakuntaohjelman valmisteluprosessi

Tavoitteet

Tavoitteena on tuottaa jäntevällä, intensiivisellä sekä avoimella ja osallistavalla prosessilla aluekehityksen muutokset huomioonottava selkeä maakuntaohjelma. Ohjelman sisältö noudattaa toimeenpanolakiin kirjattuja tavoitteita.

Tässä osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa esitetään alustava suunnitelma laatimisprosessista. Sitä voidaan täydentää ja tarkentaa strategiatyön edetessä. Suunnitelmaa päivitetään tarvittaessa myös työ- ja elinkeinoministeriön maakuntaohjelman laatimista koskevan ohjeistuksen mukaisesti.

Tausta-aineistot ja yhteensovitus

Tässä prosessissa tullaan laatimaan sekä pitkän aikavälin strategiset tavoitteet vuoteen 2050 ja maakuntaohjelma 2026–2029 että päivittämään älykkään erikoistumisen strategia 2021–2027. Kokonaisuutta kutsutaan maakuntastrategiaksi. Prosessin lähtökohtana ja taustana on maakunnan skenaarioiden päivitystyö, joka tehdään alkuvuoden 2024 aikana.

Maakuntaohjelman valmisteluun vaikuttavat myös lukuisat kansalliset ja maakunnalliset kehittämissuunnitelmat ja -strategiat sekä EU-ohjelmakauden linjaukset ja sisällöt. Ohjelman valmistelu kytketään tiiviisti mahdollisiin muihin valmisteluprosesseihin. Huomioitavia ohjelmia ja prosesseja ovat muun muassa:

- Korkeakoulujen (Seinäjoen ammattikorkeakoulu ja yliopistokeskus) strategiat
- Etelä-Pohjanmaan alueellinen maaseudun kehittämissuunnitelma
- Kansainvälistymisen toimintaohjelma
- Kulttuuristrategia
- Ruokaprovinsstrategia
- Ilmasto- ja kiertotaloustiekartta
- Ilmastonmuutokseen sopeutumisen suunnitelma
- Biodiversiteettistrategian ja monimuotoisuustoimenpideohjelma
- Liikennejärjestelmäsuunnitelman päivitys
- Maakuntakaava
- Maakunnallinen matkailustrategia
- Valtion aluehallinnon uudistus (Elinvoimakeskukset jne.)

- ELY-keskuksen tulossopimus
- Hyvinvointialueen strategia
- TE-palvelu-uudistus ja uusien TE-palvelualueiden toiminnan käynnistyminen
- Kuntien strategiat
- Ekosysteemisopimusmenettely / Seinäjoen kaupunkikehittäminen

Maakunnallista tulevaisuustyötä tullaan hyödyntämään maakuntaohjelman valmistelussa. Innovaatiotoiminnan tilannekuva on keskeistä pohjatietoa erityisesti älykkään erikoistumisen osalta.

Länsisuomalaiset maakunnat (Etelä-Pohjanmaan, Keski-Suomi, Pirkanmaa, Pohjanmaa ja Satakunta) toteuttavat maakuntaohjelmiansa lakisääteisen arvioinnin yhteisenä konsulttivetoisena prosessina. Arviointi valmistuu vuoden 2024 alkukesällä. Sen tulokset ja johtopäätökset huomioidaan uuden maakuntaohjelman laadinnassa.

Työvaiheet

Maakuntaohjelman laatiminen toteutetaan avoimena, vuorovaikutteisena ja yhteistyöhön perustuvana prosessina. Valmisteluaineisto on jatkuvasti nähtävillä ja kommentoitavissa Etelä-Pohjanmaan liiton verkkosivuilla ja saatavilla paperiversiona Etelä-Pohjanmaan liitosta.

Maakuntaohjelmaprosessia pohjustava ja taustoittava ennakkotyö

Alkuvuosi 2024

- Maakuntaohjelman 2022–2025 arviointi.
- Strategiaprosessin taustaksi ja pohjaksi päivitetään Etelä-Pohjanmaan skenaariot.
  - Tulevaisuusfoorumi
  - Skenaariotyöpaja sidosryhmille
  - Maakuntaliiton tilannekuvatiimin työpajat
- Työpaja yrityspalveluverkoston toimijoille

Maakuntaohjelman varsinainen laadintaprosessi

Kesäkuu 2024

- Maakuntahallitus 18.6.2024: Päätös pitkän tähtäimen strategisten tavoitteiden, maakuntaohjelman ja sen ympäristöselostuksen

valmistelun käynnistämisestä sekä osallistumis- ja arviointisuunnitelman nähtäville asettamisesta. Kuulutus julkaistaan liiton ilmoitustaululla ja internet-sivuilla.

- Prosessin käynnistyminen ja alustavat skenaariot tiedoksi maakunnan yhteistyöryhmälle (MYR) 10.6.2024
- Skenaariot ja OAS ohjausryhmässä (Tulevaisuusryhmä) 10.6.2024

Elokuu 2024

- Skenaarioiden valmistuminen ja esittely maakuntahallitukselle
- Työryhmätyöskentelyn ja muiden osallistavien toimien organisointi, ryhmien kokoaminen eri teemoihin

Syyskuu 2024

- Pitkä tähtäimen strategisten tavoitteiden pohdinta työpajoissa tai muilla osallistavilla menetelmillä

Lokakuu 2024

- Pitkä tähtäimen strategisten tavoitteiden pohdinta työpajoissa tai muilla osallistavilla menetelmillä
- Vaikutusten arviointiryhmän käynnistyskokous
- OAS MYR:lle tiedoksi

Loka-Marraskuu 2024

- Aluekierros tai vastaavat tilaisuudet kunnille ja seudullisille toimijoille
- Pitkän tähtäimen strategiset tavoitteet tilannekuvatiimissä työstettävänä
- Pitkän tähtäimen strategiset tavoitteet Tulevaisuusryhmän käsittelyssä
- Pitkän tähtäimen strategiset tavoitteet (luonnos) maakuntahallituksessa

Marras-joulukuu 2024

- Pitkän tähtäimen strategiset tavoitteet valmiina

Tammikuu 2025

- Vaikutusten arviointiryhmän 2. kokous: pitkän tähtäimen strategiset tavoitteet

Helmikuu 2025

- MYR: Pitkän tähtäimen strategiset tavoitteet
- Maakuntaohjelman sisältöjen pohdinta työpajoissa

Maaliskuu 2025

- Maakuntaohjelman sisältöjen pohdinta työpajoissa

Huhtikuu 2025

- Vaikutusten arviointiryhmän 3. kokous: maakuntaohjelman alustavat sisällöt

Toukokuu 2025

- Tulevaisuusryhmä: maakuntaohjelman alustavat sisällöt
- MHALL: maakuntaohjelman alustavat sisällöt
- Aluekierros tai kuntien osallistaminen muulla tavoin

Kesäkuu 2025

- MYR: maakuntaohjelman alustavat sisällöt tiedoksi

Elokuu-syyskuu 2025

- Vaikutusten arviointiryhmän 4. kokous: vaikutusten arviointi
- Tulevaisuusryhmä: valmis strategialuonnos

Syyskuu 2025

- Maakuntahallitus: Ohjelmaluonnoksen käsittely ja päätös maakuntaohjelman ja sen ympäristöselostuksen nähtäville asettamisesta

Syys-Lokakuu 2025

- Uuden maakuntavaltuuston perehdytys ja osallistaminen
- Ohjelmaluonnos nähtävillä (30 päivää) ja lausuntokierros
- Ohjelmaluonnos tiedoksi maakunnan yhteistyöryhmään

Marraskuu 2025

- Maakuntahallitus: Lausuntojen ja vastineiden käsittely, niiden aiheuttamat muutokset, ohjelman ja sen ympäristöselostuksen hyväksyminen.

Joulukuu 2025

- Maakuntavaltuusto: Maakuntaohjelman ja sen ympäristöselostuksen hyväksymiskäsittely
- Päätös nähtäville

Työskentelyn organisointi ja menetelmät

Maakuntastrategiatyötä ohjaa maakuntahallitus. Maakuntahallitus pidetään ajan tasalla prosessin etenemisestä. Prosessin ohjausryhmänä toimii maakunnallinen Tulevaisuusryhmä, jossa ovat edustettuina keskeiset tahot (muun muassa oppilaitokset, TKI-toimijat, elinkeinoelämän järjestöt, ELY-keskus ja työvoimahallinto, kunnat).

Maakuntastrategiaa valmistelee liiton toimistossa tilannekuvatiimi, jonka yleisempänä tehtävänä on muun muassa yhteensovittaa strategia- ja ohjelmaprosesseja. Tiimissä ovat edustettuina kaikki liiton tehtäväalueet.

Käytännön sisällöntuotannossa hyödynnetään työpajoja ja osallistamisen eri menetelmiä. Työskentelyn runkona ovat fyysisen läsnäolon työpajat, mutta niiden täydentäjänä käytetään myös helposti saavutettavia sähköisiä alustoja. Lisäksi voidaan järjestää laajempia seminaareja ja kyselyitä. Maakuntastrategian laadinnassa tullaan hyödyntämään myös käynnissä olevien tai juuri valmistuneiden strategiaprosessien tuloksia. Tavoitteena on löytää synergiaa ja välttää päällekkäisyydet.

Aluekierroksella ohjelmalinjaukset viedään alueelliseen keskusteluun ja haetaan vuorovaikutusta kuntien ja alueellisten toimijoiden kanssa.

Maakunnassa olemassa olevien ryhmien työskentely kytketään soveltuvin osin maakuntaohjelman valmisteluun. Valmistelutyössä on keskeistä olla tiiviisti yhteyksissä myös muihin maakuntiin verraten mm. suunnitteluprosessien käytäntöjä ja menetelmiä. Maakuntaohjelmien 2022–2025 arviointityö ja sen suositukset kytketään valmisteluprosessiin.

4. Vaikutusten arviointi ja ympäristöselostus

Suunnitelmien ja ohjelmien vaikutusten arvioinnista annetun SOVA-lain tavoitteena on edistää ympäristövaikutusten arviointia ja huomioon ottamista viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien valmistelussa ja hyväksymisessä, parantaa yleisön tiedonsaantia ja osallistumismahdollisuuksia sekä edistää kestävää kehitystä (SOVAL 1 §). Lainsäädännön mukaan suunnitelman tai ohjelman ympäristöselostus laaditaan osana muuta valmistelua ennen suunnitelman tai ohjelman hyväksymistä.

Vaikutusten arvioinnin laatija

Arviointityön tekee Etelä-Pohjanmaan liitto yhteistyökumppaniensa kanssa. Etelä-Pohjanmaan maakuntaohjelman vaikutusten arviointia varten kootaan maakunnallinen vaikutusten arviointiryhmä. Ryhmä kokoontuu valmistelun yhteydessä ja arvioi luonnosten välillä systemaattisesti vaikutuksia.

Vaikutusten arviointikohteet

Maakuntaohjelman osalta arvioidaan ohjelman

- Ympäristövaikutukset. Vaikutukset luonnon monimuotoisuuteen, kulttuuriperintöön, vesistöihin, ilmaan, maaperään ja kasvillisuuteen.
- Sosiaaliset ja kulttuuriset vaikutukset. Vaikutukset asuin- ja elinympäristöön, tasa-arvoon, kaupunki- ja maaseutu ympäristöön, terveyteen ja palveluihin.
- Taloudelliset vaikutukset. Vaikutukset työllisyyteen, koulutukseen, väestöön, aluetalouteen, alueelliseen kilpailukykyyn ja vetovoimaisuuteen.
- Tasa-arvovaikutukset. Vaikutukset sukupuolten väliseen tasa-arvoon

Sukupuolten välisen tasa-arvon edistäminen

Viranomaisten tulee tasa-arvolain (609/1986) mukaan edistää naisten ja miesten välistä tasa-arvoa kaikessa toiminnassaan tavoitteellisesti ja suunnitelmallisesti sekä luoda ja vakiinnuttaa sellaiset hallinto- ja toimintatavat, joilla varmistetaan naisten ja miesten tasa-arvon edistäminen asioiden valmistelussa ja päätöksenteossa. Maakuntaohjelman valmistelutyössä yhtenä tarkastelukulmana tulee olemaan sukupuolinäkökulma eli se, miten asia koskee naisia ja miehiä.

Seuranta

Vaikuttavuustavoitteet ja tunnusluvut

Valtioneuvoston asetuksessa alueiden kehittämisestä ja rakennerahastotoiminnan hallinnoinnista todetaan, että maakuntaohjelman tulee sisältää ohjelman toteutumisen ja vaikuttavuuden seurantaan varten tarvittavat määrälliset ja laadulliset mittarit. Maakuntaohjelmassa kuvataan näihin perustuen aluekehityksen tilannekuva. Maakuntaohjelman etenemistä seurataan vaikuttavuustavoitteiden ja mittareiden valossa. Tavoitteet ja mittarit pyritään määrittämään niin, että ne kuvaavat monipuolisesti alueen kehitystä ja aluekehittämisen tavoitteiden edistymistä. Työ- ja elinkeinoministeriä tulee luultavasti ohjeistamaan maakuntien liittoja vaikuttavuustavoitteiden ja mittareiden valinnassa. Aiemmin on esimerkiksi käytetty mittareita, jotka kuvaavat:

- alueiden taloutta ja kilpailukykyä;
- työmarkkinatilannetta;
- väestönkehitystä ja hyvinvointia;
- sosiaalista osallisuutta; ja
- vähähiilistä taloutta ja ympäristön kestävä kehitystä.

Ulkopuolinen arviointi

Laissa alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanosta (756/2021 § 42) edellytetään, että ulkopuoliset arvioijat arvioivat maakuntaohjelmat ainakin kerran ohjelmakauden aikana.

Edellisten kolmen maakuntaohjelman osalta ulkopuolinen arviointi on toteutettu länsisuomalaisten maakuntien yhteistyönä. Kahdessa ensimmäisessä menetelmänä käytettiin vertaisarviointia ja viimeisimmässä hyödynnettiin ulkopuolista asiantuntijaa. Kokemukset sekä keskinäisestä vertaisarvioinnista että yhteisestä konsulttivetoisesta arvioinnista ovat myönteiset, joten myös nyt valmisteilla olevan maakuntaohjelman arviointi olisi aikanaan tarkoituksenmukaista toteuttaa länsisuomalaisten maakuntien yhteistyönä.

5. Viestintä ja vuorovaikutus

Osallistuminen ja vuorovaikutus

Alueen eri toimijoiden aktiivinen osallistuminen ja vuorovaikutus toteutetaan työryhmätyöskentelyyn, työpalavereiden, sähköisten välineiden, aluekierroksen ja

seminaarien keinoin. Maakuntaohjelman valmisteluvaiheessa asioita käsitellään myös lukuisissa olemassa olevissa ryhmissä kuten maakuntavaltuustossa, maakuntahallituksessa, MYR:ssä, tulevaisuusryhmässä ja -tiimissä

Ohjelman valmistelussa kiinnitetään huomiota kansalaisten osallistumiseen ja mahdollisuuteen tuoda näkemyksiään esille. Ohjelman valmistelussa tullaan käyttämään hyväksi myös sosiaalisen median ja muita sähköisiä välineitä.

Maakuntaohjelman valmisteluaineisto pidetään nähtävillä ja kommentoitavissa Etelä-Pohjanmaan liiton kotisivuilla www.epliitto.fi, jonne kerätään ohjelman laadintaan liittyvää aineistoa. Maakuntaohjelman yleinen hyväksyttävyyys ja aito sitoutuminen sen tavoitteisiin edellyttävät eri osapuolten näkemysten huomioonottamista.

Luonnoksen valmistuttua se asetetaan nähtävillä ja sidosryhmillä on mahdollisuus esittää asiakirjasta lausunto. Lausuntojen pohjalta tehdään tarvittaessa muutoksia ohjelmaan. Kuhunkin lausuntoon laaditaan vastine.

Tiedottaminen

Maakuntaohjelman ja ympäristöselostuksen valmistelun käynnistämisestä sekä osallistumis- ja arviointisuunnitelman nähtävillä asettamisesta päättää maakuntahallitus. Päätöksestä tiedotetaan maakuntahallituksen tavanomaisessa tiedotteessa. Maakuntaohjelman ja ympäristöselostuksen valmistelun käynnistämisestä koskien laaditaan kuulutus, joka julkaistaan liiton ilmoitustaululla ja internet-sivuilla kesäkuussa 2024.

Valmistelun etenemisestä informoidaan maakuntahallituksen tiedotteissa sekä tilaisuuksien yhteydessä. Ennen varsinaista hyväksymistä kuulutetaan alueen lehdissä maakuntaohjelman ja sen ympäristöselostuksen nähtävillä olosta. Maakuntaohjelmapirosessista tiedotetaan lisäksi Etelä-Pohjanmaan liiton sähköisessä Pro Etelä-Pohjanmaa -tiedotuslehdessä.

Virallisemmän tiedottamisen lisäksi strategiapirosessi ja sisällöt sekä vaikuttamismahdollisuudet pyritään tuomaan näkyväksi viestimällä monikanavaisesti eri kohderyhmille. Strategiapirosessille laaditaan erillinen viestintäsuunnitelma.

www.eplitto.fi

Kampusranta 9 C / PL 109 / 60101 Seinäjoki

ETELÄ-POHJANMAAN LIITTO

Regional Council of South Ostrobothnia